

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.
17/1340

Vår ref.
17/200-2/KSO

Dato
12.06.2017

Høringssvar – forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnopplæringen

Språkrådet takker for invitasjonen til å levere høringssvar.

Forslaget til ny generell del i kapittel 1.2 legger vekt på synliggjøring av utsatte grupper, og det mener Språkrådet er bra. Vi har forslag til et lite tillegg i dette kapitlet som viser at de nevnte minoritetsgruppene har mer enn historisk verdi (se nedenfor). I St.meld. nr. 35 (2007–2008) *Mål og mening. Ein heilskapleg norsk språkpolitikk* (språkmeldinga) omtales samiske språk, kvensk, romani, romanes og norsk tegnspråk som språk «med eit meir tradisjonelt fotfeste i landet her, og som også har ein meir formalisert status i det norske språksamfunnet» (s. 213).

Vi mener det er særlig uheldig at tegnspråk/tegnspråkbrukere og den norske tospråkssituasjonen ikke er tematisert i utkastet. I språkmeldinga er det lagt vekt på døve/tegnspråkliges kulturelle integritet og deres rett til å bruke eget morsmål (også nedfelt i opplæringsloven som rett til å få grunnopplæringen i og på norsk tegnspråk). Det er også lagt vekt på at elever med nynorsk som hovedmål er særlig utsatt for målbytte til bokmål og derfor trenger særskilte tiltak som sikrer muligheten til å beholde eget språk.

Når det gjelder omtalen av grunnleggende ferdigheter i kapittel 2.5, er det dessuten viktig å ha i minne at det for tegnspråklige elever er utviklet et tillegg til rammeverket for grunnleggende ferdigheter som er integrert i de nåværende læreplanene. Det bør presiseres i den nye læreplanens generelle del.

Konkrete endringsforslag som gjelder kapittel 1.2 Kultur, identitet og mangfold

1. Språkrådet støtter forslaget fra Nettverk for nynorsk i lærarutdanninga, som vi vet har sendt inn følgende innspill til nytt avsnitt etter avsnittet som starter med «Opplæringen skal sikre [...]»:

I Norge er det en etablert tospråkssituasjon. Bokmål og nynorsk er likestilte norske skriftspråk. Samtidig er balansen mellom dem ujevn. Opplæringen må ta høyde for at nynorsk er et mindre brukt språk enn bokmål i det norske samfunnet, og alle elever i Norge skal ha kjennskap til bakgrunnen for den norske tospråkssituasjonen. Opplæringen skal bidra til å motvirke direkte og indirekte press som fører til elevers bytte av skriftspråk.

2. Nest siste avsnitt bør få følgende ordlyd (den uthevede teksten er vårt forslag til tillegg):

Jøder, kvener/norskfinner, skogfinner, rom og romanifolk/tatere er nasjonale minoriteter som har en århundrelang tilknytning til Norge. Disse folkegruppene **er kulturelt og språklig egenartede og** har bidratt til å forme en felles norsk kulturarv. **Døve/tegnspråklige er også en språklig og kulturell minoritet i Norge. Norsk tegnspråk er anerkjent som et fullverdig språk på lik linje med norsk og samiske språk og er en levende del av den norske kulturarven.** Dette må det skapes bevissthet om i skolen.

Språkrådet vil videre be om at omtalen av «samisk» og «samisk språk» i entall endres til «samiske språk» i flertall. Man regner i dag hovedvariantene av samisk som separate språk, ikke som dialekter. *Konkret endringsforslag som gjelder kapittel 2.5 Grunnleggende ferdigheter*

1. Siste del av kapittelet bør få følgende ordlyd (den uthevede teksten er vårt forslag til tillegg):

Norskfaget og samiskfaget har hovedansvaret for opplæringen i lesing, skriving og muntlige ferdigheter, mens matematikkfaget har hovedansvaret for regneopplæringen. **Faget norsk tegnspråk har hovedansvaret for opplæringen i muntlige ferdigheter, tekstskaping og avlesning av tegnspråktekster.** Ulike fag har et hovedansvar for forskjellige sider av opplæringen i digitale ferdigheter.

Overordnet

Vi vil påpeke at språket i utkastet er nokså abstrakt, og at dokumentet på innholdssiden i stor grad er overordnet, i den forstand at det står ganske mye der som det er umulig å være uenig i. Det kan stå i veien for målet om at dokumentet skal være styrende for læreplanene og for læreren i undervisningshverdagen. Når målet med revisjonen er å prioritere hardere, jf. NOU-rapportene fra Ludvigsen-utvalget, mener Språkrådet det hadde vært grunn til å vente at det ble gjenspeilt i den generelle delen.

Vennlig hilsen

Åse Wetås
direktør

Kristin Solbjør
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep 0032

OSLO